

บันทึก

เรื่อง การกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักตามมาตรา ๙

แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ด่วนมาก ที่ สร.๐๔๐๓/๑๐๙๑๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา
พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายตามความประสงค์ของกระทรวงเกษตร เกี่ยวกับการ
ประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช
๒๔๘๔

กรณีปรากฏว่ากรมป่าไม้ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมโรงงาน
อุตสาหกรรมประเภทประดิษฐ์กรรมโดยการผลิตวัตถุประดิษฐ์ต่าง ๆ จากเศษไม้เล็ก ๆ ตาม
ข้อเสนอขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และบริษัทเอกชนผู้รับสัมปทานทำไม้สักเห็นสมควรลด
อัตราค่าภาคหลวง สำหรับไม้สักตายแห้งขนอน เศษไม้ปลายไม้เก่าหรือไม้ชั้น ค. เพื่อผู้รับ
สัมปทานจะได้ทำออกมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มกับการลงทุน จึงได้ตกลงปรับปรุงแก้ไขประกาศ
กระทรวงเกษตร ฉบับลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๙๔ เรื่องกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักที่ใช้อยู่
เดิมและได้ร่างประกาศกระทรวงเกษตรกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักขึ้นใหม่โดยได้แยกชั้นไม้
เป็น ๔ ชั้น เสนอกระทรวงเกษตรเพื่อพิจารณา

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรซึ่งเป็นที่ปรึกษากฎหมายของกระทรวงเกษตรเห็น
ว่า ร่างประกาศกระทรวงเกษตรนี้มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักที่เป็นท่อน
หรือไม้ซุงโดยเฉพาะ โดยแยกไม้สักออกเป็นชั้น ก-ข-ค และ ง โดยถือเอาปริมาตรไม้สักแต่ละ
ท่อนเป็นเกณฑ์ในการจัดชั้น เพราะไม้ซุงสักท่อนที่มีปริมาตรมากย่อมมีราคาดีกว่าไม้สักขนาดเล็ก
อัตราค่าภาคหลวงจึงลดหลั่นกันตามลำดับ และมีเจตนาเพื่อให้มีการนำไม้ซุงสักขนาดเล็ก เช่น
ปลายไม้ออกมาทำประโยชน์ โดยเสียค่าภาคหลวงน้อยลง ประกอบกับแบบใบอนุญาตทำไม้สักใน
ป่า (อนุญาต ๑) ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๙๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการทำไม้ ก็ได้กำหนดไม้สักโดยถือเอาไม้สักแต่ละท่อนเป็น
เกณฑ์ จึงเห็นว่าถ้าหากในประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักที่กรมป่าไม้ยกร่างขึ้นใหม่
ดังกล่าวจะไม่ใช้คำว่า “ท่อนละ” ไว้ด้วยแล้ว ก็ไม่อาจจะทราบวิธีเก็บค่าภาคหลวงว่าจะคำนวณเนื้อ
ไม้จากไม้ซุงสักขนาดใด นอกจากนี้ในแบบใบอนุญาต (อนุญาต ๑) ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐
นั่นเอง ได้กำหนดไม้สักสำหรับเก็บค่าภาคหลวงไว้ ๓ ชั้น ดังนั้น การที่กรมป่าไม้เสนอให้ออก
ประกาศกระทรวงเกษตร กำหนดไม้สักขึ้นเป็น ๔ ชั้น เช่นนี้ก็ควรจะต้องแก้ไขกฎกระทรวง
ดังกล่าวให้สอดคล้องกัน ซึ่งน่าจะกระทำพร้อมกันไปด้วยโดยที่ปัญหาข้อกฎหมาย กรมป่าไม้

จึงเสนอกระทรวงเกษตรหาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า

๑. ประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักนั้น จะต้องกำหนดคำว่า “ท่อนละ” ให้ตรงกับถ้อยคำในแบบใบอนุญาตทำยกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๙๘) เพื่อประโยชน์ในการที่จะคำนวณเนื้อไม้สำหรับเก็บค่าภาคหลวงด้วยหรือไม่

๒. การประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สัก โดยแยกชั้นไม้เป็น ๔ ชั้นจะขัดกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการทำไม้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วเห็นว่า ตามปัญหาข้อหนึ่ง ประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักนั้นเป็นประกาศซึ่งออกตามมาตรา ๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ อันเป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดค่าภาคหลวงไม้สัก โดยให้คำนวณตามชนิด ขนาด และปริมาตรของไม้ ปริมาตรดังกล่าวนี้อาจคำนวณจากไม้ท่อนกลมหรือคำนวณจากไม้ที่แปรรูปแล้วก็ได้ เพียงแต่จะให้คำนวณเนื้อไม้ออกมาเป็นปริมาตรของหน่วยเมตรลูกบาศก์ ก็จะได้อัตราค่าภาคหลวงที่กำหนดไว้เป็นเมตรลูกบาศก์ตามที่ได้เคยคำนวณมาได้อยู่แล้วตามประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สัก ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๙๔ ซึ่งใช้อยู่เดิม จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดคำว่า “ท่อนละ” ให้ตรงกับถ้อยคำในแบบใบอนุญาตทำยกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๙๘) แต่อย่างใด

สำหรับปัญหาข้อสองเห็นว่า กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๙๘) นั้น เป็นกฎกระทรวงเกี่ยวกับการอนุญาตทำไม้สักในป่า ซึ่งออกมาตรา ๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ และมาตรา ๑๑ และมาตรา ๕๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

^๑ มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาคหลวง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาดังต่อไปนี้

สำหรับไม้หวงห้ามประเภท ก. เฉพาะไม้สักหรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ให้กำหนดตามชนิด ขนาดและปริมาตรของไม้เป็นท่อนที่หรือเป็นราย ๆ ไป แต่ไม่เกินกว่าลูกบาศก์เมตรละหนึ่งร้อยบาท

สำหรับไม้หวงห้ามอื่น ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้เป็นท่อนที่ ๆ ไป แต่ไม่เกินกว่าลูกบาศก์เมตรและสี่สิบบาท

สำหรับไม้พืนหรือไม้เผาถ่านที่ทำจากไม้หวงห้าม ให้กำหนดได้ไม่เกินกว่าลูกบาศก์เมตรละห้าบาท ถ้าได้เผาเป็นถ่านแล้ว ให้เก็บในอัตราสองเท่าค่าภาคหลวงของไม้พืนหรือไม้เผาถ่าน

สำหรับไม้หรือถ่านที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่นนอกจากเป็นลูกบาศก์เมตรจะกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ก็ได้ แต่อย่างสูงต้องไม่เกินร้อยละสิบแห่งราคาตลาดในราชอาณาจักร ซึ่งเฉลี่ยจากราคาไม้หรือถ่านอย่างนั้น ๆ

^๒ มาตรา ๗ ไม้สักและไม้อย่างทั่วไปในราชอาณาจักรไม่ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใด เป็นไม้หวงห้ามประเภท ก. ไม้อื่นในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๑๑ ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ การที่แบบใบอนุญาตท้ายกฎกระทรวงดังกล่าวได้ระบุชั้นไม้ตามประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักไว้ด้วยนั้นหาผลเป็นการกำหนดอัตราค่าภาคหลวงชั้นใหม่โดยอาศัยกฎกระทรวงแต่อย่างใดไม่ หากแต่เป็นเพียงการแจ้งแก่ผู้รับอนุญาตว่าใบอนุญาตที่ออกให้นี้ เมื่อนำไม้ออกมาเพื่อชำระค่าภาคหลวงแล้ว ต้องชำระค่าภาคหลวงในอัตราที่กำหนดไว้นั้น การนำเอาอัตราค่าภาคหลวงที่ประกาศไว้แล้วมาระบุไว้ในแบบใบอนุญาตจึงเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกในทางปฏิบัติเท่านั้น ฉะนั้น การประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงของกระทรวงเกษตรซึ่งจะกำหนดชั้นไม้สักเพิ่มขึ้นเป็น ๔ ชั้น จึงย่อมกระทำได้โดยไม่ขัดกับกฎกระทรวงดังกล่าวแต่อย่างใด แต่ถ้าจะแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงดังกล่าวให้สอดคล้องกับประกาศดังกล่าวเสียพร้อมกันก็ย่อมเป็นการสมควร และในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงนั้นน่าจะหาทางที่จะไม่ต้องนำอัตราค่าภาคหลวงมากำหนดซ้ำไว้ในแบบใบอนุญาตอีก ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาซึ่งอาจมีขึ้นในภายหน้าเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สักเป็นอย่างอื่น

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

หวงห้าม ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับสัมปทานตามความในพระราชบัญญัตินี้ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

การอนุญาตนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะอนุญาตให้ผูกขาด โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตเสียเงินค่าผูกขาดให้แก่รัฐบาลตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดก็ได้

การอนุญาตโดยวิธีผูกขาดหรือให้สัมปทานสำหรับการทำไม้พืนหรือไม้เผาถ่านไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้กระทำได้เฉพาะในเขตป่าที่ทางไกลและกันดาร หรือเฉพาะการทำไม้ชนิดที่มีค่าหรือหายาก

การพิจารณาคำขออนุญาตผูกขาดหรือสัมปทานตามความในวรรคก่อนให้กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

มาตรา ๕๘ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามแบบและข้อกำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีเฉพาะเรื่อง ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะกำหนดให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติเพิ่มเติมประการใดอีก ก็ให้มีอำนาจกำหนดได้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ต่ออายุใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้เมื่อเห็นสมควร

ในกรณีการทำไม้หรือเก็บหาของป่าโดยการให้สัมปทาน การอนุญาตโดยวิธีผูกขาดหรือการอนุญาตในกรณีพิเศษตามมาตรา ๑๘ หรือการอนุญาตเพื่อการค้าในป่าสงวน ป่าคุ้มครองหรือป่าที่ได้เตรียมการสงวนหรือคุ้มครอง หรือได้กำหนดโครงการทำไม้หรือเก็บหาของป่าไว้แล้วนั้น รัฐมนตรีจะกำหนดให้ผู้รับสัมปทาน หรือผู้รับอนุญาตทำการบำรุงป่า ตามคำสั่งและวิธีการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือจะให้ออกค่าใช้จ่ายเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเองก็ได้ แต่ในกรณีหลังนี้ห้ามมิให้เรียกค่าใช้จ่ายเกินสามเท่า ค่าภาคหลวง หรือถ้าเห็นว่าการเรียกเก็บเงินตามอัตราค่าภาคหลวงไม่เหมาะสมสำหรับกรณีใด จะเรียกเก็บตามอัตราพื้นที่ป่าที่ได้รับสัมปทานหรือรับอนุญาตไม่เกินร้อยละสิบบาทสำหรับกรณีนั้นก็ได้อีก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๑๓